

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยโดยนักเรียนในโรงเรียนพรานีลวัชระ โดยทำการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1. ประชากร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาประชากรที่เป็นครูและนักเรียน โรงเรียนพรานีลวัชระ จำนวน 858 คน เป็นครู 48 คน และเป็นนักเรียน 810 คน (นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ครูและนักเรียน โรงเรียนพรานีลวัชระ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 38-40) สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (ชนิดที่เป็นสัดส่วน) โดยแยกครูและนักเรียนในโรงเรียนพรานีลวัชระ เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ครู จำนวน 48 คน เลือกสุ่มมา 44 คน

กลุ่มที่ 2 นักเรียน จำนวน 810 คน เลือกสุ่มมา 270 คน และนำมาเทียบสัดส่วนตามระดับชั้น ได้ตัวอย่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 90 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยโดยนักเรียนในโรงเรียนพรำนิลวัชระ โดยจัดทำแบบสอบถาม 2 ชุด คือ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับครู และ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นทั้ง 2 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นคำตอบชนิดเลือกตอบ (check list) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย (วิถีชีวิตประชาธิปไตยและระบบประชาธิปไตย) ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย (วิถีชีวิตประชาธิปไตยและระบบประชาธิปไตย) มีจำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียน เป็นการตรวจสอบรายการ (check List)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

1. ก่อนสร้างศึกษาเอกสาร เครื่องมือ คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 119-132) แนวการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและชุมชน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 , 3-4 , 5-6

2. ศึกษาเอกสารหลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือจากหนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. สร้างเครื่องมือฉบับร่างโดยผู้วิจัยนำมาปรับโดยดูจากคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าและนิยามศัพท์ โดยระบุจำนวนข้อในประเด็นที่ถาม เกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยนักเรียนในโรงเรียน จำนวน 40 ข้อ ดังนี้

3.1 พหุติกรรมวิถีชีวิตประชาธิปไตย

3.1.1 คารวธรรม จำนวน 18 ข้อ

3.1.2 สามัคคีธรรม จำนวน 11 ข้อ

3.1.3 ปัญญากรรม จำนวน 5 ข้อ

3.2 ระบบประชาธิปไตย จำนวน 6 ข้อ

4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

6. นำเสนอแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1) นายณัฐวุฒิ สังกสิลา ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนพรานีลวัชระ

2) นางวัฒนา รวยสำราญ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สมุทรปราการ เขต 1

3) ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก นักวิชาการศึกษา 9 ชช. (ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ วิจัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

7. จากการหาค่า IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66 – 1.00

8. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

9. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน จากโรงเรียนอนุบาลวัดพิชัยสงคราม เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตประชาธิปไตย ได้ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.98$

- การยอมรับ ได้ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.96$

- สามัคคีธรรม ได้ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.96$

- ปัญญากรรม ได้ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.91$

แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยได้ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.86$

$$\text{โดยใช้สูตร} \quad \alpha = \frac{k}{k+1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งหมด

(นิภา เมธาวีชัย, 2543, หน้า 110)

10. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไข เสร็จสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ดังนี้

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพรานีลวัชระเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. การแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้ครู 44 ฉบับ และนักเรียน 270 ฉบับ รวม 314 ฉบับ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. การรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
4. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 314 ฉบับ ได้คืน 314 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามและจำแนกแบบสอบถามเป็น 2 ชุด
  - 1.1 แบบสอบถามของครู จำนวน 44 ฉบับ
  - 1.2 แบบสอบถามของนักเรียน จำนวน 270 ฉบับ
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม
3. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้
  - 3.1 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยนักเรียนในโรงเรียนพรานีลวัชระโดยภาพรวม แยกเป็นรายด้านและรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และนำค่าเฉลี่ยที่ได้เทียบกับเกณฑ์ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การแปรความหมายระดับความคิดเห็น

เกณฑ์การแปรความหมาย	
คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00 – 1.49	หมายถึง น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง น้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง ปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง มาก
4.50 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด

(นิภา เมธธาวิชัย, 2543, หน้า 125)

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยเรียนในโรงเรียนพรานีลวัชระ โดยการหาค่าที (t-test)

3.3 วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยเรียนในโรงเรียนพรานีลวัชระ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อใช้สำหรับในการอธิบายเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{โดยใช้สูตร } P = \frac{X}{N} \times 100$$

P แทน ร้อยละของรายการใด

x แทน คะแนนความถี่ของรายการนั้น

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

(นิภา เมธาวีชัย, 2543, หน้า 112)

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD

โดยใช้สูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

และ
$$SD = \sqrt{\frac{N\sum x - (\sum x)^2}{N^2(N-1)}}$$

SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละข้อ

N แทน จำนวนข้อสอบ

(นิภา เมธาวีชัย, 2543, หน้า 112)

2.3 หาค่าที (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตรวจสอบให้คะแนนเพื่อแปรผลเป็นรายชื่อ

โดยใช้สูตร
$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

t แทน ค่าที (t-test)

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างครูและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างครูและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างครูและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนตามลำดับ

(นิภา เมธาวีชัย, 2543, หน้า 110)